

Rapport om statsforvalterens saksbehandling etter eiendomslovgivningen i 2022

Statsforvalterens saksbehandling etter
eiendomslovgivningen i 2022

Rapport 23/56807
22.09.2023

Rapport: Rapport om statsforvalterens saksbehandling etter eiendomslovgivningen i 2022

Avdeling: Avdeling ressurs og areal, seksjon arealforvaltning

Dato: 22.09.2023

Ansvarlig: Aud-Ingrid Krefting

Bidragstere: Henrik Thode Kristoffersen, Maja Sandvik Schartum

Rapport-nr.: 23/56807

Forsidebilde: Landbruksdirektoratet

Forord

Bakgrunn for rapporten

Innledning

Ifølge tildelingsbrevet fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) skal Landbruksdirektoratet utarbeide en rapport om statsforvalterens saksbehandling etter eiendomslovgivningen.

Denne rapporten er utarbeidet med bakgrunn i rapportering som statsforvalterne gjør i sin årsrapport. Tallene som blir presentert her er en sammenstilling av statsforvalternes rapportering. 2021 var det første året statsforvalterne rapporterte inn tallene via ordinær årsrapport. Tilbakemeldinger fra embetene tyder på at dette er en enkel måte å rapportere på.

Kommunens og statsforvalterens rolle

Kommunen er som hovedregel førsteinstans i saker etter jord- og konsesjonsloven. Kommunen utøver lokalt skjønn innenfor rammene av de nasjonale landbrukspolitiske målene: å verne om arealressursene, landbruk over hele landet og å legge til rette for en tjenlig eier- og bruksstruktur samt bosetting. Disse målene fremgår av formålsbestemmelsene til jord- og konsesjonsloven.

Statsforvalterens oppgave er å behandle klagesaker etter jord- og konsesjonslov. Statsforvalteren skal gi rom for kommunenes skjønnsutøvelse, og samtidig påse at kommunene forvalter regelverket i henhold til de landbrukspolitiske målene. Statsforvalteren må derfor følge opp kommunens praksis slik at det ikke blir fattet avgjørelser i strid med nasjonale føringer. Statsforvalteren skal videre sørge for at rettssikkerheten til den enkelte blir ivaretatt i saksbehandlingen.

Statsforvalteren som førsteinstans eller klageinstans

Statsforvalteren er klageinstans i saker etter jord- og konsesjonsloven, jf. forvaltningsloven § 28. Imidlertid finnes det noen unntak der statsforvalteren behandler saker i førsteinstans. Nedenfor er en oversikt over typiske tilfeller der statsforvalteren er førsteinstans:

- Dersom kommunen er erverver, eier eller overdrager av eiendommen eller har annen tilknytning til den.
- Der statsforvalteren har omgjort kommunens vedtak utenfor ordinær klagesak etter forvaltningsloven § 35.
- Spørsmålet om flere gårds- og bruksnumre utgjør en driftsenhet etter jordlova § 12 sjettedde.
- Vedtak om tvangssalg eller tvangsmulkt etter konsesjonsloven eller vedtak om tvangsgebyr etter jordlova.

Innhold

Forord	2
Innhold	3
Sammendrag	4
1 Jordlova	5
1.1 Omdisponering	5
1.2 Deling	5
1.3 Driftsenhet	5
1.4 Driveplikt	6
1.5 Nydyrking og nydyrking av myr	6
2 Konesjonsloven	7
2.1 Konesjonsloven	7
3 Odelslova	8
3.1 Odelslova	8
4 Omgjøring og kontroll	8
4.1 Omgjøring og kontroll	8
5 Forklaring til tabellene. Feilkilder	9
5.1 Tabellene	9
5.2 Feilkilder	9
6 Vedlegg	10
6.1 Jordlova	10
6.2 Nydyrking av myr	18
6.3 Konesjonsloven	22
6.4 Odelsfrigjøring	28
6.5 Omgjøring og kontroll	29

Sammendrag

Videre fremstilling

Denne rapporten presenterer en oversikt over antall enkeltsaker statsforvalteren har behandlet etter jord- og konsesjonslov i tidsrommet 2005 – 2022. Den første delen gir en generell omtale av bestemmelsene det er fattet vedtak etter, og enkelte kommentarer til statistikken. Alle tabeller som viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren, og utfallet av saken, ligger som vedlegg. Det er tidvis ulike tidsserier under de ulike tabellene. Dette skyldes at regelverket har blitt endret, slik at nye rapporteringspunkter har kommet til underveis i tiden etter 2005.

1 Jordlova

1.1 Omdisponering

Jordlova¹ § 9 setter et forbud mot å bruke dyrka jord til andre formål enn jordbruksproduksjon, og forbud mot bruk av dyrkbar jord slik at den ikke kan brukes til jordbruksformål i fremtiden. Bestemmelsen har nær sammenheng med hensynet til å sikre matproduksjon, og å verne om arealressursene. Departementet kan i «særlege høve», dersom man etter en samlet vurdering finner at hensynet til jordbruksinteressene må vike, gi dispensasjon til omdisponering. Kommunen har delegert myndighet til å fatte vedtak om omdisponering i førsteinstans, mens statsforvalteren er klageinstans.

Tabellene 6.1.1 og 6.1.2 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren etter jordlova § 9, som førsteinstans og klageinstans.

Statistikken viser stabilitet i antall saker over tid, både der statsforvalteren er førsteinstans og der hen er klageinstans. Få av omdisponeringssakene hvor statsforvalteren er førsteinstans resulterer i avslag. Majoriteten av saker ender i avslag der statsforvalteren er klageinstans, og dette samsvarer i stor grad med kommunens behandling i førsteinstans.

1.2 Deling

Jordlova § 12 fastsetter at deling av en landbrukseiendom krever tillatelse fra departementet. Bestemmelsen har til formål å legge til rette for en tjenlig eier- og bruksstruktur i landbruket, slik at landbrukets arealressurser blir forvaltet på en slik måte at man tar vare på matproduserende areal. Tillatelse til deling kan gis dersom det etter en samlet vurdering av sakens momenter sett opp mot jordlova § 12 tredje ledd taler for det. Delingstillatelse kan også gis dersom det vil bidra til å ivareta hensynet til bosetting i området, jf. jordlova § 12 fjerde ledd.

Tabellene 6.1.3 og 6.1.4 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren etter jordlova § 12 som førsteinstans og klageinstans.

Statistikken viser stabilitet i antall delingssaker der statsforvalteren er førsteinstans og klageinstans, og i majoriteten av førsteinstanssakene innvilger statsforvalteren deling. I majoriteten av klagesaker stadfester statsforvalteren kommunens vedtak der kommunen har gitt avslag på deling.

1.3 Driftsenhet

Etter jordlova § 12 sjette ledd kommer delingsbestemmelsen til anvendelse dersom flere registerenheter, altså gårds- og bruksnummer, er på «same eigarhand» og det «etter departementet sitt skjønn må reknast som ei driftseining». Kommunen kan be statsforvalteren vurdere om registerenhetene utgjør en driftsenhet dersom kommunen er i tvil om dette, eller i tilfeller der parten selv ber om det. Statsforvalteren treffer enkeltvedtak om registerenhetene skal anses som én eiendom eller om avhending kan skje uten delingsbehandling. Statsforvalterens vedtak i driftsenhetssaken kan påklages til Landbruksdirektoratet.

Driftsenhetssaker utgjør en ikke ubetydelig andel av klagesakene Landbruksdirektoratet behandler årlig. Imidlertid har vi manglet tall på hvor mange slike saker statsforvalteren behandler årlig. Fra 2017 har vi årlig etterspurt antall driftsenhetssaker behandlet av statsforvalteren, se tabell 6.1.5.

Tabell 6.1.5 viser antall enkeltvedtak fattet med hjemmel i jordlova § 12 sjette ledd. Vedtakene er inndelt etter resultat «driftsenhet» eller «ikke driftsenhet».

Statistikken viser stabilitet i antall saker behandlet av statsforvalteren, og som påklages til Landbruksdirektoratet. I 2021 er foreløpig toppår for antall saker. I majoriteten av saker konstaterer statsforvalteren det at det foreligger en driftsenhet.

¹ Lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova)

1.4 Driveplikt

Driveplikten omfatter all dyrka jord som kan nyttes til matproduksjon, og er hjemlet i jordlova § 8. Det er eier av jorda som har driveplikt. Eier kan velge å oppfylle driveplikten selv, eller oppfylle driveplikten ved bortleie. Ved bortleie stilles det en rekke krav til leiekontraktens utforming, jf. jordlova § 8 annet ledd. Eier kan etter § 8 a søke om lemping av vilkårene som er satt i § 8 annet ledd. En søknad om lemping kan for eksempel gjelde vilkåret i § 8 annet ledd om at jordleieavtalen må løpe i ti år. Etter § 8 a kan eier også søke om fritak fra driveplikten, typisk ved et nært forestående generasjonsskifte. Kommunen er førsteinstans i slike saker, og statsforvalteren er klageinstans.

Etter § 8 tredje ledd kan departementet pålegge eier av jord som ikke drives å leie jorda bort, tilplante med skog, eller gjør andre kulturlandskapstiltak. Kommunen hadde tidligere mulighet til å gjøre slike avtaler på vegne av eier dersom tiltakene ikke ble gjennomført. Ved lovendringer i 2017 ble denne muligheten tatt bort, mye på grunn av at hjemmelen var lite brukt og at det opplevdes som krevende for kommunen å ta den i bruk, se Prop. 92 L (2016-2017) punkt. 8.6.2.

Tabellen 6.1.6 viser antall enkeltsaker behandlet av statsforvalteren, oversikt over resultat og om resultatet endrer eller stadfester kommunale vedtak. Tabell 6.1.7 viser oversikt over saker som gjelder pålegg i drivepliktssaker.

I klagesaker om fritak fra driveplikt viser statistikken stabilt antall saker, hvor majoriteten av sakene resulterer i avslag.

1.5 Nydyrking og nydyrking av myr

Etter jordlova § 11 annet ledd kan departementet gi bestemmelser om nydyrking for å unngå skader på natur- og kulturlandskap. Disse bestemmelsene finner vi i forskrift om nydyrking (nydyrkingsforskriften).² Etter forskriftens § 4 må nydyrking godkjennes av kommunen. Statsforvalteren er klageinstans.

Nydyrkingsforskriften ble endret i 2020, på bakgrunn av innføringen av forbud mot nydyrking av myr. Endringene trådte i kraft 1. juli 2020. Det ble vedtatt en ny § 5a hvor det også ble gitt dispensasjonsadgang fra forbudet. Kommunene er førsteinstans i dispensasjonssakene. Statsforvalteren er klageinstans. Året 2021 var det første året kommunene rapporterte om hvor mange dispensasjonssaker de har hatt til behandling gjennom KOSTRA (kommune-stat-rapportering, gjennom Statistisk sentralbyrå, SSB). Rapporteringen kom for statsforvalteren i gang først i 2022.

Tallene for 2022 viser forskjell i antall saker som gjelder nydyrking av myr mellom de ulike statsforvalterembetene.

Tabell 6.1.8 viser antall saker om nydyrking behandlet av statsforvalteren som klageinstans og resultatet i disse sakene, og om resultatet medfører stadfesting eller endring av kommunale vedtak.

I klagesaker om nydyrking viser statistikken en økning i antall saker behandlet av statsforvalteren fra 2017 sammenlignet med tidligere år. Av disse sakene er antall saker som resulterer i innvilgelse eller avslag jevnt fordelt, med unntak av for 2022 hvor færre dispensasjoner er gitt.

Tabell 6.2.1 viser tall over statsforvalterens saksbehandling i førsteinstans i saker om nydyrking av myr. Her finnes det bare statistikk for 2022. Statistikken omfatter 26 saker. Alle sakene er behandlet av Statsforvalteren i Nordland, og resulterte i innvilgelse.

Tabell 6.2.2 viser statistikk over saker der statsforvalteren er klageinstans i saker om nydyrking av myr. Det finnes bare tall for 2022. Det ble behandlet få slike saker i 2022, og samtlige resulterte i avslag.

Tabell 6.2.3 viser antall dekar myr som er søkt nydyrket, og i hvilken region, resultatet i sakene, og oversikt over myrdybden. Det finnes bare tall for 2022. Tallene viser i tråd med tabell 6.2.1 at majoriteten av omsøkt myrarealet er i Nordland.

² Forskrift av 2. mai 1997 nr. 423 om nydyrking

Tabell 6.2.4 viser oversikt over ferdiggodkjent myrareal for nydyrking, hvordan dette fordeles mellom dyp- og grunn myr, og om omsøkt nydyrkingstiltak er gjennomført. 2022 er det første året slik statistikk kunne innhentes. Det ble ikke rapportert inn noen slike ferdiggodkjenninger for 2022.

2 Konesesjonsloven

2.1 Konesesjonsloven

Konesesjonsloven³ § 2 fastslår at alle erverv av fast eiendom krever konesesjon, med de unntak som følger av loven. For erverv av bebygde eiendom må det søkes konesesjon dersom eiendommen har et areal over 100 dekar, eller over 35 dekar fulldyrka eller overflatedyrka jord. For ubebygde eiendom må det søkes konesesjon dersom ervervet gjelder tomt over to dekar, eller ubebygde arealer som ligger i områder regulert til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift i plan. Dette følger av konesesjonsloven § 4. I tillegg er det unntak fra konesesjonsplikt ved overdragelser av eiendom i nær familie. For bebygde eiendom kan det påhvile boplikt for å kunne overta konesesjonsfritt, se konesesjonsloven § 5 annet ledd.

Det følger av konesesjonsloven §§ 9 og 9 a hvilke momenter som kan vektlegges i en konesesjonsvurdering når eiendommen skal nyttes til landbruksformål. Konesesjon skal innvilges med mindre det er en saklig grunn til å avslå. Viktige momenter i denne vurderingen er om ervervet vil ivareta hensynet til bosettingen i området og om det gir en god driftsmessig god løsning. Ved erverv av bebygde eiendom med over 35 dekar fulldyrka eller overflatedyrka areal, eller ubebygde eiendommer med jordbruksareal, skal det i konesesjonsvurderingen tas hensyn til om den avtalte prisen ivaretar en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling.

Det skal videre tas hensyn til om ervervet vil ivareta en tjenlig eier- og bruksstruktur i landbruket. Dersom ervervet medfører at eiendommen blir eid i sameie, eller av et selskap med begrenset ansvar, kan dette tale for avslag hvis dette ikke er en tjenlig eier- og bruksstruktur i landbruket. Enkelte kommuner har egne forskrifter som setter unntaket for konesesjonsplikt etter § 4 og eller § 5 ut av kraft. Dette innebærer at det er konesesjonsplikt på erverv av fast eiendom som kan brukes som helårsbolig, se konesesjonsloven § 7. Dette er et virkemiddel kommunene benytter for å ivareta hensynet til bosettingen.

Tabell 6.3.1 og 6.3.2 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren etter konesesjonsloven § 9 som førsteinstans og klageinstans. Dette er saker hvor eiendommen skal nyttes til landbruksformål. Tabellene gir en oversikt fra 2005 - 2022. Rapporteringen viser et jevnt sakstilfang med normale svingninger.

I majoriteten av saker som statsforvalteren behandlet i førsteinstans ble det innvilget konesesjon. Der statsforvalteren var klageinstans, stadfestet hen majoriteten av kommunenes vedtak, og de fleste av disse sakene resulterte i avslag.

Tabell 6.3.3 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren som klageinstans i saker etter konesesjonsloven § 9 siste ledd, der erverver søker konesesjon fordi hen ikke skal oppfylle lovbestemt boplikt etter § 5 annet ledd. Tabellen gir en oversikt over saker fra 2010–2022. Antallet saker var i perioden 2011–2020 synkende, men har siden 2021 økt noe. Majoriteten av kommunenes vedtak ble stadfestet med resultatet avslag.

Tabell 6.3.4 og 6.3.5 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren som førsteinstans og klageinstans i saker etter konesesjonsloven § 9, der erverver er et selskap med begrenset ansvar. Tabellene gir en oversikt for antall saker fra 2012–2022.

Statistikken viser at få slike saker behandles årlig av statsforvalteren som førsteinstans, og at resultatet i disse sakene er jevnt fordelt mellom innvilgelse og avslag. Antall saker som blir behandlet av statsforvalteren som klageinstans er stabilt.

³ Lov av 28. november 2003 nr. 98 om konesesjon ved erverv av fast eiendom mv. (konesesjonsloven)

Tabell 6.3.6 viser antall enkeltvedtak fattet av statsforvalteren som klageinstans i saker etter konsesjonsloven § 7, der erverver må søke konsesjon fordi kommunen har forskrift om nedsatt konsesjonsgrense.

Antall saker behandlet årlig av statsforvalteren varierer noe. I majoriteten av sakene blir de kommunale vedtakene stadfestet, og resulterer i avslag.

3 Odelslova

3.1 Odelslova

Odelsretten er en grunnlovfestet rettighet.⁴ De nærmere bestemmelsene følger av odelslova.⁵ Odelslova regulerer privatrettslige forhold, men bestemmelsene om odelsfrigjøring er underlagt offentligrettslig regulering.

Statsforvalteren er førsteinstans i saker etter odelslova §§ 30 og 32, saker om såkalt odelsfrigjøring. Når stat eller kommune har overtatt odelsjord, og særlige grunner taler for at odelsrett ikke bør være til hinder, kan Kongen ta avgjørelse om odelsfrigjøring. Dette følger av odelslova § 30. Odelslova § 32 gjelder ved ekspropriasjon. I forskrift har statsforvalteren fått myndighet til å fatte vedtak om odelsfrigjøring.

Tabell 6.4.1 viser antall odelsfrigjøringssaker for 2022 med resultatet.

I 2022 har statsforvalteren behandlet én sak om odelsfrigjøring etter § 30, og resultatet var avslag.

4 Omgjøring og kontroll

4.1 Omgjøring og kontroll

Statsforvalteren kan, utover som ordinær klageinstans etter forvaltningsloven⁶ (fvl.) § 28, også omgjøre vedtak utenfor ordinær klagesak etter forvaltningsloven § 35. Et særlig omgjøringsgrunnlag er fvl. § 35 tredje ledd. Hvis et vedtak er fattet i strid med offentlige interesser, som for eksempel hensynet til vern av arealressursene, vil dette kunne tilsi at vedtaket kan omgjøres til skade for en part. Etter praksis er det kun vedtak som er egnet til å dreie praksis i en klart uheldig retning som kan omgjøres. I slike saker har statsforvalteren en frist på tre uker fra kommunens vedtak ble sendt til parten til å varsle om overprøving av vedtaket, og videre tre måneder på seg til faktisk å omgjøre vedtaket. Videre kan statsforvalteren omgjøre kommunens vedtak uten hensyn til tid dersom kommunens vedtak er ugyldig eller omgjøringen er til gunst for parten. Imidlertid kan ikke statsforvalteren omgjøre ugyldige vedtak hvis det har gått lang tid siden de ble fattet.

Statsforvalteren har hjemmel etter jordlova § 3 fjerde punktum til å pålegge kommunen for en bestemt tidsperiode å sende inn utskrifter fortløpende av alle vedtak i en eller flere sakstyper etter konsesjonsloven og jordlova.

Tabell 6.5.1 gir en oversikt over antall saker som er innhentet av statsforvalteren med hjemmel i jordlova § 3. Tabellen er fordelt på hvilken bestemmelse i jord- eller konsesjonslov innhentingene gjelder. Tabellen viser tall fra 2010-2022.

Statistikken viser at kontrollhjemmelen i hovedsak brukes for konsesjons- og delingssaker. Tallene for 2022 viser en nedgang i antall konsesjons- og delingssaker sammenlignet med tallene for 2021. Statistikken viser videre jevn bruk av kontrollhjemmelen i omdisponeringssaker, mens den brukes lite i drivepliktssaker.

⁴ Lov av 17. mai 1814 Kongeriket Noregs grunnlov (Grunnlova, § 117

⁵ Lov av 28. juni 1974 nr. 58. om odelsretten og åsetesretten (odelslova)

⁶ Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)

Tabell 6.5.2 gir en oversikt over antall saker hvor statsforvalteren har omgjort kommunens vedtak med hjemmel i forvaltningsloven § 35. Tabellen viser tall fra 2005-2022.

Tallene viser siden 2008 en synkende tendens i antall saker som varsles omgjort og som omgjøres, med noe variasjon. Dette gjelder både for saker etter jordlova og konsesjonsloven. Videre viser tallene i stor grad samsvar mellom statsforvalterens varsel om omgjøring, og saker som resulterer i omgjøring av kommunale vedtak.

5 Forklaring til tabellene. Feilkilder

5.1 Tabellene

Tabellene viser antall vedtak fattet av statsforvalteren som førsteinstans og som klageinstans. For førsteinstansvedtakene rapporteres det på antall saker og utfall av disse.

For klagevedtakene rapporteres det på om vedtaket ble endret ved klagebehandlingen, eller stadfestet av statsforvalteren i klagebehandlingen. Under «resultat» er sakene inndelt etter om søknaden ble innvilget eller avslått.

Der det er relevant angir tabellene om de kommunale vedtakene endres eller stadfestes ved statsforvalterens behandling.

5.2 Feilkilder

Av årets tall ser vi at et ikke ubetydelig antall av kommunens vedtak ble opphevet av statsforvalteren i forbindelse med klagebehandling. I disse sakene oppføres ikke resultatet, da saken verken er innvilget eller avslått. Dermed vil det være avvik mellom antall saker som er behandlet av statsforvalteren og antall resultater i sakene.

Innhenting og behandlingen av tallene for 2022 viser at det kan være hensiktsmessig å be statsforvalteren om å innrapportere opphevede saker som en egen kategori i fremtiden. Opphevede kommunale vedtak er en mulig feilkilde i statistikken ved at det i tilfeller skaper avvik mellom antall behandlede saker og utfallet av behandlede saker.

En annen mulig feilkilde i de innhentede tallene ser ut til å være at det i noen tilfeller er innrapportert saker som ikke er ferdigbehandlet av statsforvalteren på tidspunktet for innhenting. Dette vil for noen av tabellene gi avvik mellom antall behandlede saker og utfall av saker. Der vi har funnet slike feil er det bemerket for hver tabell. Landbruksdirektoratet skal se på mulighetene for å lukke denne feilkilden.

6 Vedlegg

6.1 Jordlova

6.1.1 Statsforvalteren som førsteinstans i omdisponeringssaker

Antall saker etter jordlova § 9 behandlet av statsforvalteren i førsteinstans fordelt på utfall i perioden 2005-2022.

År	Saker i alt	Resultat		Pålegg gitt
		Innvilget	Avslått	
2005	14	14	0	
2006	17	17	0	
2007	16	15	1	
2008	13	12	1	
2009	9	7	2	
2010	11	10	1	
2011	11	11	0	
2012	21	21	0	
2013	32	32	0	
2014	12	11	1	
2015	20	18	2	
2016	15	13	2	
2017	16	15	1	
2018	18	17	1	
2019	14	14	0	
2020	24	23	1	
2021	17	14	2	1
2022	16	14	2	0

6.1.2 Statsforvalteren som klageinstans i omdisponeringssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 9 som klageinstans fordelt på utfall, 2005–2022.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2005	32	17	15	18	14
2006	27	13	14	12	15
2007	26	5	21	6	20
2008	31	4	27	9	22
2009	34	10	24	9	25
2010	21	1	20	2	19
2011	21	5	16	7	14
2012	30	5	25	6	24
2013	20	3	17	3	17
2014	30	6	24	5	25
2015	24	0	24	0	24
2016	24	6	18	5	19
2017	20	1	19	2	17
2018	34	7	27	3	25
2019	26	2	24	4	14
2020	32	3	29	11	22
2021	33	3	30	4	29
2022	26	2	24	3	23

6.1.3 Statsforvalteren som førsteinstans i delingssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 12 i førsteinstans fordelt på utfall i perioden 2005–2022.

År	Saker i alt	Utfall av søknaden	
		Innvilget	Avslått
2005	76	69	7
2006	73	71	2
2007	79	77	2
2008	54	52	2
2009	46	44	2
2010	64	62	2
2011	51	46	5
2012	78	72	6
2013	67	65	2
2014	53	52	1
2015	79	78	1
2016	66	61	5
2017	59	46	13
2018	63	60	3
2019	65	61	4
2020	66	62	4
2021	57	50	7
2022	59	54	5

6.1.4 Statsforvalteren som klageinstans i delingssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 12 som klageinstans fordelt på utfall, 2005–2022.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2005	184	62	122	63	121
2006	159	40	119	40	119
2007	158	40	118	37	121
2008	155	29	126	33	122
2009	163	34	129	37	126
2010	113	20	93	22	91
2011	121	19	102	28	93
2012	117	15	102	17	100
2013	90	15	75	17	73
2014	86	14	72	19	67
2015	114	17	97	27	87
2016	92	17	75	15	77
2017	107	12	95	14	93
2018	89	8	81	12	77
2019	74	13	61	15	43
2020	107	7	100	15	91
2021	116	7	109	9	106
2022	103	10	93	12	80

For 2022 er det innrapportert totalt 103 klagesaker etter jordlova § 12, mens det er innrapportert om utfallet i totalt 92 delingssaker etter jordlova § 12.

Avviket mellom totalt antall behandlede saker og antallet utfall i saker skyldes at statistikken også omfatter opphevede vedtak, og innrapportering av saker som på innhentingstidspunktet enda ikke var avgjort.

6.1.5 Statsforvalteren som førsteinstans i driftsenhetssaker

Antall saker om driftsenhet behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 12 sjette ledd i perioden 2017-2022.

År	Antall saker	Driftsenhet	Ikke driftsenhet	Påklaget til Landbruksdirektoratet
2017	30	19	11	5
2018	36	23	13	8
2019	22	18	4	6
2020	45	32	13	5
2021	54	38	16	6
2022	36	28	8	7

6.1.6 Statsforvalteren som klageinstans i saker om fritak fra driveplikt

Antall saker om fritak fra driveplikten behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 8 a som klageinstans, 2010–2022.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2010	1	0	1	0	1
2011	6	0	6	0	6
2012	3	1	2	1	2
2013	3	1	2	1	2
2014	2	1	1	1	1
2015	2	0	2	0	2
2016	1	0	1	0	1
2017	0	0	0	0	0
2018	2	1	1	0	2
2019	5	0	5	0	5
2020	1	0	1	0	1
2021	2	1	1	1	1
2022	5	0	5	0	5

6.1.7 Statsforvalteren som klageinstans og førsteinstans i drivepliktssaker

Antall drivepliktssaker etter jordlova § 8 tredje ledd behandlet av statsforvalteren som klageinstans og førsteinstans.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2018	2	0	2	-	-
2019	5	-	-	-	-
2020	-	-	-	-	-
2021	-	-	-	-	-
2022	2	0	2	1	1

I 2022 behandlet statsforvalteren to saker etter jordlova § 8 tredje ledd. I begge sakene ble kommunens vedtak stadfestet, og i en av disse ble det gitt pålegg om bortleie. Statsforvalteren behandlet to saker etter jordlova § 8 tredje ledd som førsteinstans i 2022. En av disse resulterte i avslag, den andre i innvilgelse på vilkår.

6.1.8 Statsforvalteren som klageinstans i nydyrkingssaker

Antall klagesaker om nydyrking behandlet av statsforvalteren etter jordlova § 11 jf. forskrift om nydyrking i perioden 2005-2022.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2005	2	0	2	0	2
2006	11	6	5	5	6
2007	4	0	4	3	1
2008	3	2	1	2	1
2009	2	0	2	1	1
2010	4	3	1	2	2
2011	3	2	1	3	0
2012	2	2	0	2	0
2013	2	0	2	2	0
2014	0	0	0	0	0
2015	4	2	2	3	1
2016	1	1	0	0	1
2017	7	0	7	7	0
2018	10	4	6	5	5
2019	13	7	6	7	6
2020	14	6	8	9	4
2021	16	3	13	8	8
2022	12	6	6	2	6

For 2022 er det innrapportert 12 klagesaker om nydyrking etter jordlova § 11 annet ledd, mens det er rapportert om utfallet i 8 saker om nydyrking.

Fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det opplyst om at to saker som er under behandling ved en feil ble rapportert inn. Fra Statsforvalteren i Trøndelag er det opplyst om at resultatet i to av sakene ble at kommunens vedtak ble opphevet. Disse sakene finnes derfor ikke under kategorien «resultat». Dette forklarer avviket på totalt fire saker (tverrsum av resultat-kolonnen).

6.2 Nydyrking av myr

6.2.1 Statsforvalteren som førsteinstans i saker om nydyrking av myr

Antall saker behandlet etter nydyrkingsforskriften § 5a for 2022.

		Resultat			
År	Søknader i alt	Innvilget i alt	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Avslag
2022	26	26	21	0	5

Begrunnelse for dispensasjon.

		Grunnlag for dispensasjonen		
År	Tap av produksjonsarealer	Grunneiers eneste dyrkingsressurs er myr	For å ivareta særskilte produksjoner i myr på fjellgrunn	
2022	26	21	0	

I 2022 er alle de 26 sakene om nydyrking av myr hvor statsforvalteren er førsteinstans, hjemmehørende hos Statsforvalteren i Nordland. 21 av sakene ble innvilget uten vilkår. Fem av sakene ble innvilget som følge av at myr er eneste dyrkingsressurs.

6.2.2 Statsforvalteren som klageinstans i saker om nydyrking av myr

Tabellen viser antall søknader om nydyrking av myr som statsforvalteren har behandlet etter nydyrkingsforskriften § 5a som klageinstans – søknader innvilget, søknader avslått og søknader innvilget på vilkår. Kategorien «innvilget etter § 5a annet ledd» omfatter innvilgelser hvor myr er eneste dyrkingsressurs, innvilgelser for ivaretagelse av særskilte produksjoner i myr på fjellgrunn, og innvilgelse som følge av tap av andre produksjonsarealer.

		Resultat				
		Innvilgelse				Avslag
År	Søknader i alt	Innvilget i alt	Innvilget uten vilkår	Innvilget på vilkår	Innvilget etter § 5a annet ledd	Søknader om dispensasjon for å nydyrke myrarealer avslått
2022	3	0	0	0	0	3

For 2022 er det innrapportert én klagesak hver fra Statsforvalteren i Rogaland, Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvalteren i Nordland.

6.2.3 Størrelse på omsøkte arealer

Tabellen viser antall dekar myr som totalt er saksbehandlet av statsforvalteren i 2022, angitt i dyp myr og grunn myr.

År	Omsøkt areal i dekar			Resultat i dekar					
	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Innvilgelse			Avslag		
	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Totalt	Dyp myr	Grunn myr
2022	504	26	478	51	8	43	24	1	23

Tabellen viser antall dekar myr som er saksbehandlet av statsforvalteren i 2022, angitt i dyp myr og grunn myr, og med geografisk inndeling.

Statsforvalter	Omsøkt areal i dekar			Resultat i dekar					
	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Innvilgelse			Avslag		
	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Totalt	Dyp myr	Grunn myr	Totalt	Dyp myr	Grunn myr
Agder	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Innlandet	13	0	13	0	0	0	13	0	13
Nordland	491	26	465	51	8	43	10	0	10
Møre og Romsdal	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oslo og Viken	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rogaland	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Troms og Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trøndelag	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vestfold og Telemark	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vestland	0	0	0	0	0	0	0	0	0

For 2022 er alt omsøkt nydyrket myrareal rapportert fra Statsforvalteren i Nordland og Statsforvalteren i Innlandet. Av dette er 491 av 504 dekar omsøkt myrareal innrapportert fra Statsforvalteren i Nordland.

6.2.4 Ferdiggodkjent nydyrket myrareal

Tabellen viser antall saker hvor areal er ferdiggodkjent for nydyrking og omsøkt nydyrkingstiltak er gjennomført, hvor mye dette utgjør i areal, og skillett mellom dyp- og grunn myr.

År	Antall saker – nydyrking er gjennomført og areal er ferdiggodkjent	Ferdiggodkjent myrareal i alt	Ferdiggodkjent areal – dyp myr	Ferdiggodkjent areal – grunn myr
2022	0	0	0	0

For 2022 er det ingen innrapporteringer.

6.3 Konesjonsloven

6.3.1 Statsforvalteren som førsteinstans i konesjonssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren som førsteinstans etter konesjonsloven § 9 fordelt på utfall, 2005–2022.

År	Saker i alt	Resultat	
		Innvilget	Avslått
2005	76	74	2
2006	73	72	1
2007	72	71	1
2008	61	59	2
2009	59	59	0
2010	70	70	0
2011	68	60	8
2012	56	54	2
2013	69	65	4
2014	69	68	1
2015	94	94	0
2016	80	77	3
2017	93	89	3
2018	60	59	1
2019	93	91	2
2020	54	50	4
2021	55	48	7
2022	54	52	2

6.3.2 Statsforvalteren som klageinstans i konsesjonssaker

Antall saker behandlet av statsforvalteren som klageinstans etter konsesjonsloven § 9 fordelt på utfall i perioden 2005-2022.

Fra og med 2019 har vi også spurt om hvor mange saker som gjelder vedtak om tilbaketrekking av konsesjon.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat		Vedtak om tilbaketrekking av konsesjon
				Innvilget	Avslått	
2005	74	32	42	43	31	
2006	59	26	33	32	27	
2007	55	16	39	24	31	
2008	66	21	45	30	35	
2009	53	19	34	33	20	
2010	36	8	28	13	23	
2011	40	14	26	22	18	
2012	33	5	28	14	19	
2013	34	12	22	18	16	
2014	26	10	16	12	14	
2015	35	10	25	16	19	
2016	23	8	15	8	15	
2017	54	11	33	29	25	
2018	56	18	38	27	29	
2019	37	8	29	10	22	3
2020	47	7	40	16	29	1
2021	42	6	36	8	34	0
2022	53	9	44	14	34	0

For 2022 er det innrapportert 53 klagesaker etter konsesjonsloven § 9, mens det er rapportert om utfallet av søknaden i klagesaker om konsesjon i 48 saker.

Avviket mellom totalt antall behandlede saker og antallet utfall i saker skyldes at statistikken også omfatter opphevede vedtak, og (feil)innrapportering av saker som på innhentingstidspunktet enda ikke var avgjort.

6.3.3 Statsforvalteren som klageinstans i konsesjonssaker ved erverv i nær familie

Antall saker behandlet av statsforvalteren som klageinstans etter konsesjonsloven § 9 siste ledd der erverver søker om konsesjon fordi erverver ikke skal oppfylle lovbestemt boplikt etter konsesjonsloven § 5 annet ledd fordelt på utfall, 2005–2022.

År	Saker i alt	Vedtaket endret	Stadfestet	Resultat		Vilkår om utsatt tilflytting	Vedtaket om tilbaketrekning av konsesjon
				Innvilget	Avslått		
2010	13	6	7	9	4	4	
2011	22	7	15	9	13	5	
2012	20	2	18	5	15	3	
2013	23	6	17	10	13	4	
2014	12	4	8	5	7	1	
2015	10	2	8	2	8	1	
2016	15	6	9	7	8	4	
2017	11	3	8	2	9	4	
2018	8	1	7	2	6	1	
2019	7		7	2	6	2	1
2020	6	1	5	1	5	0	0
2021	15	2	13	2	13	0	0
2022	17	5	12	4	11	0	0

For 2022 er det innrapportert 17 klagesaker om konsesjon for erverv i nær familie etter konsesjonsloven § 9 siste ledd, mens det er rapportert om utfallet i 15 klagesaker etter konsesjonsloven § 9 siste ledd.

I 2022 har Statsforvalteren i Oslo og Viken opphevet ett vedtak, og dette gjenfinnes derfor ikke under kategorien «resultat» i tabellen. Tilsvarende gjelder for en sak fra Statsforvalteren i Trøndelag.

6.3.4 Statsforvalteren som førsteinstans der erverver er et selskap med begrenset ansvar

Antall saker behandlet av statsforvalteren som førsteinstans etter konsesjonsloven § 9 der erverver er et selskap med begrenset ansvar etter konsesjonsloven § 9, fordelt på utfall, 2012–2022.

År	Saker i alt	Resultat	
		Innvilget	Avslått
2012	0	0	0
2013	1	1	0
2014	3	3	0
2015	1	1	0
2016	5	5	0
2017	2	2	0
2018	6	5	1
2019	2	1	1
2020	3	2	1
2021	4	2	2
2022	4	2	2

6.3.5 Statsforvalteren som klageinstans der erverver er et selskap med begrenset ansvar

Antall saker behandlet av statsforvalteren som klageinstans etter konsesjonsloven § 9 der erverver er et selskap med begrenset ansvar etter konsesjonsloven § 9, fordelt på utfall i perioden 2012-2022.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2012	1	0	1	0	1
2013	4	1	3	4	0
2014	1	0	1	0	1
2015	1	0	1	0	1
2016	3	2	2	2	1
2017	7	3	4	3	4
2018	3	1	2	0	3
2019	11	1	10	1	10
2020	15	3	12	3	12
2021	8	5	5	2	6
2022	8	1	7	0	7

Statsforvalteren i Oslo og Viken har i 2022 opphevet ett vedtak. Dette gjenfinnes derfor ikke i tabellen under kategorien «resultat».

6.3.6 Statsforvalteren som klageinstans i saker med nedsatt konsesjonsgrense

Antall saker behandlet av statsforvalteren som klageinstans etter konsesjonsloven § 7 i kommuner som har nedsatt konsesjonsgrense etter konsesjonsloven § 7, fordelt på utfall, i perioden 2005-2022.

År	Saker i alt	Vedtak endret	Stadfestet	Resultat	
				Innvilget	Avslått
2005	6	2	4	2	4
2006	9	4	5	4	5
2007	10	4	6	4	6
2008	6	4	2	3	3
2009	3	2	1	2	1
2010	12	3	9	3	9
2011	6	2	4	2	4
2012	9	0	9	0	9
2013	9	3	6	3	6
2014	5	0	5	0	5
2015	5	0	5	0	5
2016	8	3	5	3	5
2017	4	1	3	1	3
2018	4	1	3	1	3
2019	1	0	1	0	1
2020	5	2	3	1	4
2021	8	1	7	2	6
2022	11	2	9	1	9

For 2022 er det innrapportert totalt 11 vedtak i klagesaker om nedsatt konsesjonsgrense, mens det er rapportert om utfallet av 10 klagesaker etter konsesjonsloven § 7.

Statsforvalteren i Oslo og Viken har i 2022 opphevet ett vedtak, og dette gjenfinnes derfor ikke i kategorien «resultat».

6.4 Odelsfrigjøring

6.4.1 Saker om odelsfrigjøring

Antall saker om odelsfrigjøring etter odelslova §§ 30 og 32 for 2022.

		Resultat	
År	Antall saker totalt	Samtykke	Avslag
2022	1	0	1

For 2022 er det innrapportert én sak om odelsfrigjøring. Denne er fra Statsforvalteren i Innlandet. Søknaden om odelsfrigjøring ble avslått.

6.5 Omgjøring og kontroll

6.5.1 Statsforvalterens bruk av kontrollhjemmelen

Statsforvalterens bruk av kontrollhjemmelen etter jordlova § 3 fjerde punktum i perioden 2010-2022. Tabellen viser antall saker som er innhentet årlig av statsforvalteren, fordelt på sakstype. Videre er det oppgitt hvor mange kommuner vedtakene er innhentet fra, og hvor mange av disse vedtakene som ble omgjort av statsforvalteren.

År	Antall kommuner	Omdisponering	Deling	Driveplikt	Konsesjon
2010	13	3	99	0	29
2011	5	0	27	0	48
2012	14	4	30	0	61
2013	5	14	73	1	43
2014	16	3	44	2	30
2015	13	1	90	0	61
2016	17	5	39	0	33
2017	18	5	45	0	60
2018	33	11	69	1	101
2019	18	10	106	1	107
2020	12	10	63	1	71
2021	-	14	123	1	174
2022	-	17	71	0	67

For 2022 er 47 av 71 delingssaker innrapportert fra Statsforvalteren i Rogaland (20) og Statsforvalteren i Vestland (27).

47 av totalt 67 konsesjonssaker er for 2022 innrapportert fra Statsforvalteren i Rogaland, og 12 saker er innrapportert fra Statsforvalteren i Nordland.

Seks av 17 omdisponeringssaker er innrapportert fra Statsforvalteren i Innlandet, mens Statsforvalteren i Rogaland og Statsforvalteren i Møre og Romsdal har innrapportert fire saker hver. Statsforvalteren i Agder har innrapportert tre saker.

Ingen statsforvaltere har brukt kontrollhjemmelen i drivepliktssaker i 2022.

For 2021 og 2022 er det ikke innhentet tall over antall kommuner. Dette vil Landbruksdirektoratet vurdere.

6.5.2 Statsforvalterens omgjøring av vedtak uten klage

Tabellen viser antall saker som statsforvalteren har vurdert og besluttet overprøving av eget tiltak etter forvaltningsloven § 35. Tallene omfatter ikke de sakene som er innhentet med hjemmel i jordlova § 3, 2005 – 2022.

År	Jordlov		Konsesjon	
	Varslet omgjøring	Omgjort	Varslet omgjøring	Omgjort
2005	10	7	1	1
2006	12	7	4	3
2007	14	8	8	4
2008	33	20	19	12
2009	38	30	3	1
2010	24	23	12	7
2011	32	21	12	10
2012	40	26	7	5
2013	28	19	4	3
2014	9	6	3	2
2015	17	10	0	0
2016	18	8	7	6
2017	12	7	1	1
2018	13	9	3	2
2019	11	13	3	4
2020	10	13	12	9
2021	23	19	7	7
2022	11	10	7	6

Av konsesjonssaker som ble omgjort av statsforvalteren i 2022 ble seks av seks saker omgjort etter forvaltningsloven § 35 tredje ledd. I jordlovssaker ble ni av ti saker omgjort etter forvaltningsloven § 35 tredje ledd. En sak etter jordlova ble omgjort etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

Fire av ti vedtak om omgjøring av kommunale jordlovssaker for 2022 er innrapportert fra Statsforvalteren i Agder.

Fire av seks vedtak om omgjøring av kommunale konsesjonssaker for 2022 er innrapportert fra Statsforvalteren i Vestland.

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:
Postboks 1450 Vika, 0116 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 78 60 60 00

E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:
Løkkeveien 111, 9510 Alta

LANDBRUKSDIREKTORATET STEINKJER

BESØKSADRESSE:
Skolegata 22, C-bygget, 7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no